Europees Parlement
2024-2029

Commissie cultuur en onderwijs
De voorzitter

14.7.2026

Mevrouw Li Andersson
Voorzitter
Commissie werkgelegenheid en sociale zaken
BRUSSEL

Betreft: Het verslag van CULT “Vaardigheden in de Unie versterken – kansen voor beroepsonderwijs en -opleiding in tijden van verandering” (2026/2070(INI))

Geachte mevrouw Andersson,

In het kader van bovengenoemde procedure is de Commissie cultuur en onderwijs ermee belast een advies uit te brengen aan uw commissie. Zij heeft besloten dat advies in briefvorm uit te brengen.

De Commissie cultuur en onderwijs heeft de kwestie tijdens haar vergadering van 14 juli 2026 behandeld. Tijdens die vergadering heeft zij besloten aan de bevoegde commissie, de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken, onderstaand advies voor te leggen.

Hoogachtend,

Nela Riehl

ADVIES

– Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name de artikelen 165 en 166,

A. overwegende dat beroepsonderwijs en -opleiding een belangrijke pijler van de Europese Onderwijsruimte, de vaardigheidsunie en het Europese ecosysteem voor een leven lang leren zijn en bijdragen tot persoonlijke ontwikkeling, hoogwaardige werkgelegenheid, sociale cohesie, het concurrentievermogen en de veerkracht van de EU, waaronder strategische autonomie, in tijden van de groene, digitale, demografische en industriële transities; overwegende dat beroepsonderwijs en -opleiding een cruciale rol spelen bij het versterken van de industriële basis van Europa, het behoud en de verbetering van gespecialiseerde technische knowhow en het aanpakken van arbeidstekorten in sectoren die essentieel zijn voor het concurrentievermogen en de veerkracht van de Unie; overwegende dat met het proces van Kopenhagen, waarvoor in november 2002 het startsein werd gegeven om de Europese samenwerking op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding te versterken, een consistent kader werd geschapen voor het Europese beleid inzake beroepsonderwijs en -opleiding;

B. overwegende dat beroepsonderwijs en -opleiding moeten worden gewaardeerd als een hoogwaardig leertraject op zich, overwegende dat de lidstaten de gelijke waardering van beroeps- en academische trajecten moeten aanmoedigen en ondersteunen, in overeenstemming met hun nationale onderwijs- en opleidingsstelsels, op het gebied van beleidsontwerp, begeleiding van lerenden, mobiliteitskansen, erkenningssystemen, investeringen in kwaliteit en publieke communicatie over beroepsonderwijs en -opleiding; overwegende dat onder gelijke waarde moet worden verstaan daadwerkelijke toegang en kansen voor lerenden van alle leeftijden en achtergronden, en geen nulsomconcurrentie tussen onderwijs- en opleidingssectoren;

C. overwegende dat de aantrekkelijkheid en de kwaliteit van beroepsonderwijs en -opleiding niet alleen afhangen van de relevantie voor de arbeidsmarkt, maar ook van onderwijs en opleiding, begeleidingssystemen, inclusieve toegang, doorstroming tussen onderwijs- en opleidingstrajecten, de erkenning van vaardigheden en kwalificaties en de ontwikkeling van basis-, digitale, groene, burgerschaps-, sociale en transversale competenties;

D. overwegende dat de overheidsinvesteringen per lerende en de directe financiële steun in de meeste lidstaten systematisch lager zijn voor hoger secundair en postsecundair niet-tertiair onderwijs — de niveaus waarop beroepsonderwijs en -opleiding overwegend worden gegeven — dan voor tertiair onderwijs[1];

[1] https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2026/783536/CASP_STU(2026)783536_EN.pdf.

E. overwegende dat de mobiliteit van lerenden en leerlingen in beroepsonderwijs en -opleiding nog steeds een van de gebieden is waarop het volkomen duidelijk is dat deze ambitie zich nog moet vertalen naar de praktijk; overwegende dat te veel lerenden en leerlingen in beroepsonderwijs en -opleiding nog steeds te maken hebben met rechtsonzekerheid, administratieve belemmeringen, beperkte capaciteit van aanbieders, onduidelijke verantwoordelijkheden en onopgeloste vraagstukken op het gebied van verzekering, beloning, sociale zekerheid en erkenning; overwegende dat lerenden vaak niet op de hoogte zijn van hun rechten en van de beschikbare procedures om misbruik te melden; overwegende dat extra belemmeringen, zoals stijgende kosten van levensonderhoud en huisvesting, het risico met zich mee kunnen brengen dat lerenden uit kansarme sociaal-economische milieus worden uitgesloten van mobiliteitskansen in het kader van beroepsonderwijs en -opleiding;

F. overwegende dat de hardnekkige discrepantie tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden de productiviteit, economische groei en innovatie in de hele Unie blijft belemmeren, wat erop wijst dat aanbieders van opleidingen, werkgevers, kmo's en lokale productieve ecosystemen nauwer moeten samenwerken; overwegende dat leer-werktrajecten en duale stelsels voor beroepsonderwijs en -opleiding, waarbij leren op school wordt gecombineerd met substantiële, hoogwaardige praktijkgerichte opleiding binnen een onderneming, doeltreffend zijn gebleken om de overgang van onderwijs naar werk te ondersteunen;

G. overwegende dat het versterken van gemeenschappelijke Europese beginselen en bepalingen voor mobiele lerenden en leerlingen in beroepsonderwijs en -opleiding zou kunnen helpen voorzien in meer rechtszekerheid voor lerenden, aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding, werkgevers en bevoegde autoriteiten, met volledige inachtneming van de bevoegdheden van de lidstaten en de nationale stelsels voor beroepsonderwijs en -opleiding;

H. overwegende dat voor mobiliteit in beroepsonderwijs en -opleiding een sterkere ondersteuningscapaciteit binnen instellingen voor beroepsonderwijs en -opleiding nodig is, met inbegrip van specifiek personeel, begeleiding, werkgeverspartnerschappen, vereenvoudigde procedures en digitale instrumenten;

I. overwegende dat het bij kenniscentra voor beroepsopleiding, die als zodanig tijdens het huidige Erasmus+-programma in het leven zijn geroepen, gaat om transformerende samenwerkingsprojecten en partnerschappen die aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding, overheidsinstanties, de academische wereld en de particuliere sector samenbrengen, die een rol hebben in vaardigheidsecosystemen, de arbeidswereld, innovatie en de groene en de digitale transitie, en worden ondersteund door innovatieve onderwijsmethoden, professionele ontwikkeling van leerkrachten en opleiders, mobiliteit van lerenden en personeel en internationaliseringsstrategieën voor beroepsonderwijs en -opleiding;

J. overwegende dat beroepsonderwijs en -opleiding adequate, zichtbare en geleidelijk versterkte steun moet krijgen in het kader van het volgende MFK, met name binnen Erasmus+, met behoud van de flexibiliteit en evenwichtige architectuur voor een leven lang leren van het programma en ook andere aanvullende EU-fondsen; overwegende

dat excellentie in beroepsonderwijs en -opleiding ook afhankelijk is van leerkrachten, opleiders, mentoren op de werkplek, doorstroommogelijkheden tussen onderwijs- en opleidingstrajecten en inclusieve toegang;

K. overwegende dat al de 27 lidstaten getroffen worden het tekort aan leerkrachten in beroepsonderwijs en -opleiding; overwegende dat uit een Cedefop-enquête in 2025 naar voren kwam dat slechts 18 % van de leerkrachten in beroepsonderwijs en -opleiding van mening is dat hun beroep wordt gewaardeerd, dat voor een derde van de leerkrachten in beroepsonderwijs en -opleiding hun beroep niet hun eerste keuze was en dat leerkrachten in beroepsonderwijs en -opleiding gemiddeld 11 % minder salaris ontvangen dan andere vaklieden met een tertiaire opleiding[2];

1. is ingenomen met de hernieuwde politieke aandacht voor beroepsonderwijs en -opleiding in het kader van de vaardigheidsunie, de Herning-verklaring in het kader van het proces van Kopenhagen en de komende Europese strategie voor beroepsonderwijs en beroepsopleiding en herinnert aan de rol ervan als pijler van de Europese Onderwijsruimte, de vaardigheidsunie en het Europese ecosysteem voor een leven lang leren om het concurrentievermogen en de veerkracht een impuls te geven;

2. verzoekt de Commissie en de lidstaten de gelijke waardering van beroeps- en academische trajecten om te zetten in concrete maatregelen op het gebied van beleidsontwerp, begeleiding van lerenden, mobiliteitskansen, erkenningssystemen, investeringen in kwaliteit en publieke communicatie over uitmuntendheid en inclusiviteit in beroepsonderwijs en -opleiding, met name om de aantrekkelijkheid ervan te vergroten;

3. benadrukt dat onder gelijke waarde moet worden verstaan daadwerkelijke kansen voor lerenden en geen nulsomconcurrentie tussen onderwijs- en opleidingssectoren;

4. benadrukt dat de lerende centraal moet blijven staan in de toekomstige strategie voor beroepsonderwijs en beroepsopleiding en dat deze strategie zowel het concurrentievermogen van Europa moet schragen als steun moet bieden voor de persoonlijke ontwikkeling, sociale inclusie en democratische participatie van lerenden, en een hoogwaardig, inclusief, innovatief en aantrekkelijk Europees beroepsonderwijs en -opleiding met een internationaal perspectief moet bevorderen; benadrukt in dit verband het belang van duidelijke doorgroeitrajecten binnen beroepsonderwijs en -opleiding, met inbegrip van de hogere niveaus van beroepsonderwijs en -opleiding en kwalificaties op EKK-niveau 5 en hoger;

---

[2] https://www.cedefop.europa.eu/en/press-releases/cedefop-launches-first-european-vocational-teacher-survey-tackle-critical-vet-teacher-shortages.

5. waarschuwt dat veel traditionele ambachtelijke vaardigheden en vaardigheden op het gebied van de instandhouding van cultureel erfgoed dreigen te verdwijnen als gevolg van demografische veranderingen en het gebrek aan gestructureerde doorgroeitrajecten; wijst op het belang van de overdracht van vaardigheden tussen generaties om demografische veranderingen en arbeidstekorten aan te pakken; moedigt initiatieven aan die ervaren werknemers ondersteunen bij het doorgeven van hun kennis en deskundigheid door middel van mentorschap, werkplekleren en leer-werktrajecten; verzoekt de Commissie en de lidstaten beroepsonderwijs en -opleiding in te zetten als middel om deze vaardigheden te beschermen en over te dragen; pleit ervoor dat strategieën op het gebied van beroepsonderwijs en -opleiding worden gekoppeld aan lokale culturele ecosystemen en het lokale culturele erfgoed, als instrument voor territoriale cohesie en om demografische achteruitgang tegen te gaan; roept ertoe op in de komende strategie voor beroepsonderwijs en -opleiding volledig rekening te houden met de culturele en creatieve sector;

6. verzoekt de Commissie en de lidstaten prioriteit te geven aan het aanpakken van de juridische en administratieve onzekerheid waar mobiele lerenden in beroepsonderwijs en -opleiding en leerlingen mee te kampen hebben, onder meer wat betreft de status van lerenden, contractuele regelingen, beloning, sociale zekerheid, verzekering en de erkenning van leerperioden in het buitenland;

7. verzoekt de Commissie de gemeenschappelijke Europese beginselen en bepalingen voor mobiele lerenden en leerlingen in beroepsonderwijs en -opleiding te versterken en daarbij de bevoegdheden van de lidstaten en de nationale stelsels voor beroepsonderwijs en -opleiding volledig in acht te nemen, om meer rechtszekerheid te bieden aan lerenden, aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding, werkgevers en bevoegde autoriteiten, onder meer door een gemeenschappelijk Europees kader te ontwikkelen voor de automatische wederzijdse erkenning van studiekwalificaties en leerperioden in het buitenland op school, in beroepsonderwijs en -opleiding en in het hoger onderwijs; verzoekt de lidstaten de overdraagbaarheid van binnenlandse beurzen en leningen te waarborgen voor lerenden in beroepsonderwijs en -opleiding die deelnemen aan erkende mobiliteit, zodat lerenden ook in het buitenland kunnen gebruikmaken van deze steun; benadrukt dat het belangrijk is beurzen en financiële steun voor lerenden in beroepsonderwijs en -opleiding, leerlingen, leerkrachten en personeel die deelnemen aan mobiliteitsactiviteiten regelmatig te herzien en aan de inflatie aan te passen;

8. roept ertoe op met het Erasmus+-programma ondersteuningssystemen voor mobiliteit binnen instellingen voor beroepsonderwijs en -opleiding te financieren, zoals mobiliteitscoördinatoren in de instellingen zelf, voortbouwend op succesvolle experimenten zoals het MONA-project in Frankrijk, teneinde mobiliteitscoördinatoren hierbij te betrekken, lerenden in beroepsonderwijs en -opleiding te begeleiden bij hun mobiliteitsprojecten, leerkrachten in beroepsonderwijs en -opleiding te adviseren bij het opzetten van Europese projecten en contacten tussen instellingen voor beroepsonderwijs en -opleiding, de particuliere sector en lerenden te vergemakkelijken;

9. pleit voor de ontwikkeling van digitale mobiliteitsinfrastructuur die aan beroepsonderwijs en -opleiding is aangepast, geïnspireerd op de ervaringen met

“Erasmus without paper” in het hoger onderwijs, teneinde administratieve processen, leerovereenkomsten, erkenningsprocedures en samenwerking tussen aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding, werkgevers en bevoegde autoriteiten te vereenvoudigen;

10. wijst op de transformerende rol van kenniscentra voor beroepsopleiding als samenwerkingsprojecten en partnerschappen die aanbieders van beroepsonderwijs en -opleiding, overheidsinstanties, de academische wereld en de particuliere sector samenbrengen, met als doel de banden tussen die belanghebbenden te versterken, innovatieve leerplannen en pedagogische formats op te zetten waarmee wordt tegemoetgekomen aan de behoeften op het gebied van vaardigheden in Europa, waardoor de mobiliteit van lerenden, leerkrachten, opleiders en personeel in beroepsonderwijs en -opleiding wordt bevorderd en oplossingen worden gevonden voor de administratieve, financiële, juridische en praktische belemmeringen die de mobiliteit binnen beroepsonderwijs en -opleiding belemmeren;

11. roept ertoe op de middelen die worden bestemd voor kenniscentra voor beroepsopleiding in het volgende Erasmus+-programma te behouden en succesvolle kenniscentra voor beroepsopleiding de stabiliteit en zichtbaarheid te geven die nodig zijn om de sector beroepsonderwijs en -opleiding op Europees, nationaal, regionaal en lokaal niveau te blijven innoveren en transformeren;

12. benadrukt de rol van regionale, grootstedelijke en lokale overheden bij de opbouw van inclusieve, eerlijke en aan werkgevers gekoppelde ecosystemen voor leerlingplaatsen en beroepsonderwijs en -opleiding en bij het rechtstreekse beheer van openbare opleidingscentra;

13. herinnert eraan dat voor beroepsonderwijs en -opleiding adequate, zichtbare en geleidelijk versterkte steun nodig is binnen Erasmus+, op basis van de vraag van lerenden, kwaliteit, inclusie, absorptiecapaciteit en het streefdoel van “Europa in beweging” voor mobiliteit in beroepsonderwijs en -opleiding, met behoud van de flexibiliteit en evenwichtige architectuur voor een leven lang leren van het programma;

14. verlangt dat toekomstige Erasmus+-beurzen of maatregelen op het gebied van talent of uitmuntendheid in strategische onderwijsgebieden in voorkomend geval openstaan voor lerenden in beroepsonderwijs en -opleiding en trajecten voor hoger beroepsonderwijs en -opleiding, en tegelijkertijd de kernfinanciering vanuit Erasmus+ voor leermobiliteit, inclusie en samenwerking aanvullen in plaats van verminderen;

15. roept ertoe op in de komende EU-agenda voor leerkrachten en opleiders expliciet aandacht te besteden aan de oorzaken van tekorten aan en de behoeften van leerkrachten en opleiders in beroepsonderwijs en -opleiding en ander aanverwant personeel, waaronder loopbaanaantrekkelijkheid, initiële en voortgezette professionele ontwikkeling, flexibele beroepstrajecten, pedagogische innovatie, digitale, AI- en groene vaardigheden, vaardigheden op het gebied van inclusie en ondersteuning voor mentoren binnen bedrijven;

16. benadrukt het belang van doorstroming tussen beroepsonderwijs en -opleiding en andere onderwijs- en opleidingstrajecten, zoals het hoger onderwijs,

volwasseneneducatie en werkgelegenheid, zodat lerenden zich via de trajecten verder kunnen ontwikkelen, zonder dat ze op een dood spoor belanden; dringt in dit verband aan op een betere erkenning van kwalificaties en leerresultaten van beroepsonderwijs en -opleiding, betere begeleiding gedurende het hele leven, kwalitatief hoogwaardige microcredentials, validatie van niet-formeel en informeel leren en trajecten van initieel beroepsonderwijs en -opleiding naar hoger beroepsonderwijs en -opleiding, hoger onderwijs en voortgezet beroepsonderwijs en -opleiding;

17. dringt erop aan dat beroepsonderwijs- en -opleidingscurricula lerenden niet alleen beroepsspecifieke vaardigheden bijbrengen, maar ook de basis-, digitale, AI-, groene, burgerschaps-, mediawijsheids-, ondernemers-, sociale en transversale vaardigheden die nodig zijn voor hoogwaardige banen, een leven lang leren, actief burgerschap en democratische weerbaarheid; herinnert eraan dat in beroepsonderwijs en -opleiding zowel naar uitmuntendheid als naar inclusie moet worden gestreefd, en dat beroepsonderwijs en -opleiding van hoge kwaliteit, mobiliteit en innovatiekansen toegankelijk moeten zijn voor kansarme lerenden, lerenden met een handicap en leerstoornissen, volwassen lerenden, lerenden in ultraperifere, plattelands-, afgelegen en achtergestelde gebieden, en vrouwen en meisjes in STEM-gerelateerde beroepsonderwijs- en -opleidingstrajecten, door middel van het aanbieden van mobiele opleidingen, gemengd leren, begeleiding op afstand en samenwerking tussen scholen, opleidingscentra en lokale gemeenschappen;

18. verzoekt de lidstaten genderstereotypen en structurele hindernissen die van invloed zijn op onderwijs- en loopbaankeuzes het hoofd te bieden, om de gendergelijkheid te bevorderen en een evenwichtigere participatie van vrouwen en mannen in alle beroepsgerichte trajecten, sectoren en beroepen te bevorderen;

19. dringt aan op verdere bevordering van doeltreffende en efficiënte overheidsuitgaven voor beroepsonderwijs en -opleiding, alsook van complementariteit en synergieën bij de financiering in het kader van het volgende meerjarig financieel kader, met name in het kader van Erasmus+, AgoraEU, het Europees Sociaal Fonds en andere cohesiefondsen, naast het Europees Fonds voor concurrentievermogen; verzoekt om betere gegevens en monitoring van beroepsonderwijs en -opleiding, alsook om hernieuwde inspanningen om de benchmarks op EU-niveau in beroepsonderwijs en -opleiding in alle lidstaten doeltreffend uit te voeren;

20. roept ertoe op in de toekomstige Europese strategie voor beroepsonderwijs en beroepsopleiding voort te bouwen op het proces van Kopenhagen en de meest recente mijlpaal in het kader daarvan, de Herning-verklaring, zonder dat er nieuwe, van elkaar onafhankelijke initiatieven worden opgezet, en roept er toe op de samenhang en het praktische gebruik van bestaande Europese instrumenten, waaronder het Europees kwalificatiekader, Eqavet, Europass, microcredentials, digitale credentials en de validatie van niet-formeel en informeel leren, te versterken;

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

Overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement verklaart de rapporteur voor advies in het advies input te hebben opgenomen over aangelegenheden in verband met het onderwerp van het dossier die in het kader van de opstelling van het advies tot op het moment van goedkeuring ervan in de commissie door haar is ontvangen van de volgende belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister[1] vallen, of van de volgende vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades:

1. Belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister vallen
Het Franse ministerie van Onderwijs
2. Vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades
Geen

De bovenstaande lijst is opgesteld onder de exclusieve verantwoordelijkheid van de rapporteur voor advies.

De rapporteur verklaart dat aan natuurlijke personen die met hun naam en/of functie in de lijst worden vermeld privacyverklaring nr. 484 van het Europees Parlement (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do) is verstrekt, waarin de voorwaarden voor de verwerking van hun persoonsgegevens en de rechten in verband met die verwerking worden toegelicht.

[1] Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING
IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

21	+
ECR	Lara Magoni, Ivaylo Valchev
PPE	Niels Geuking, Sunčana Glavak, Eleonora Meleti, Giusi Princi, Hélder Sousa Silva, Viktor Weisz, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Milan Zver
PfE	Catherine Griset
Renew	Hristo Petrov, Marjan Šarec
S&D	Isilda Gomes, Hannes Heide, Emma Rafowicz, Sabrina Repp, Sandro Ruotolo, Joanna Scheuring-Wielgus
Verts/ALE	Diana Riba i Giner, Nela Riehl

0	-

1	0
ESN	Zsuzsanna Borvendég

Verklaring van de gebruikte tekens:
+ : voor
- : tegen
0 : onthouding(en)